

NATURVÄRDE SINVENTERING

NATURVÄRDE SINVENTERING AV FASTIGHETERNA 15:5, 77:2, 77:3
OCH 77:105, SÖLVESBORGS KOMMUN, BLEKINGE LÄN

2023-02-17

NATURVÄRDESINVENTERING

Naturvärdesinventering av fastigheterna 15:5, 77:2,
77:3 och 77:105, Sölvesborgs kommun, Blekinge län

KUND

Sölvesborgs kommun

KONSULT

WSP Ekologi & Ytvatten

WSP Sverige AB
251 07 Helsingborg
Besöksadress: Bredgatan 7 Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Erik Fridolf, WSP Sverige AB
010 – 721 08 72
erik.fridolf@wsp.com

Karoline Lindén Bengtsson, Sölvesborgs kommun
0456 – 81 60 73
karoline.lindenbengtsson@solvesborg.se

UPPDRAGSNAMN
Norje 15.5 m.fl. -
Naturvärdesinventering

UPPDRAGSNUMMER
10339522

FÖRFATTARE
Julia Odéhn, Erik Fridolf och
Simon Selberg

DATUM
2023-02-17

ÄNDRINGSDATUM

Granskad av
Erik Fridolf

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering av fastigheten 15:5, 77:2, 77:3 och 77:105,
Sölvesborgs kommun, Blekinge län

Följande personer har medverkat:

Erik Fridolf – Förstudie

Julia Odéhn - Inventering, bedömningar och rapportering

Simon Selberg – Inventering, bedömningar

Erik Fridolf – Kvalitetsgranskning

Omslagsbild: översiktsbild av nyröjd yta inom inventeringsområdet

Samtliga foton i rapporten är tagna av Julia Odéhn och Simon Selberg, WSP
om inte annat anges.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
2	METODIK OCH OMFATTNING	6
3	OMRÅDESBESKRIVNING	7
4	FÖRUTSÄTTNINGAR	8
4.1	SKYDDADE OMRÅDEN	8
4.2	TIDIGARE INVENTERINGAR	8
4.3	REGISTRERADE NATURVÄRDEN	8
4.4	TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER	8
4.5	TIDIGARE INRAPPORTERADE VÄRDEFULLA TRÄD	11
5	RESULTAT	11
5.1	NATURVÄRDESOBJEKT	11
5.2	SKYDDSVÄRDA TRÄD	13
6	BEDÖMNINGAR	14
6.1	SAMLAD BEDÖMNING	16
7	REFERENSER	17

Bilagor

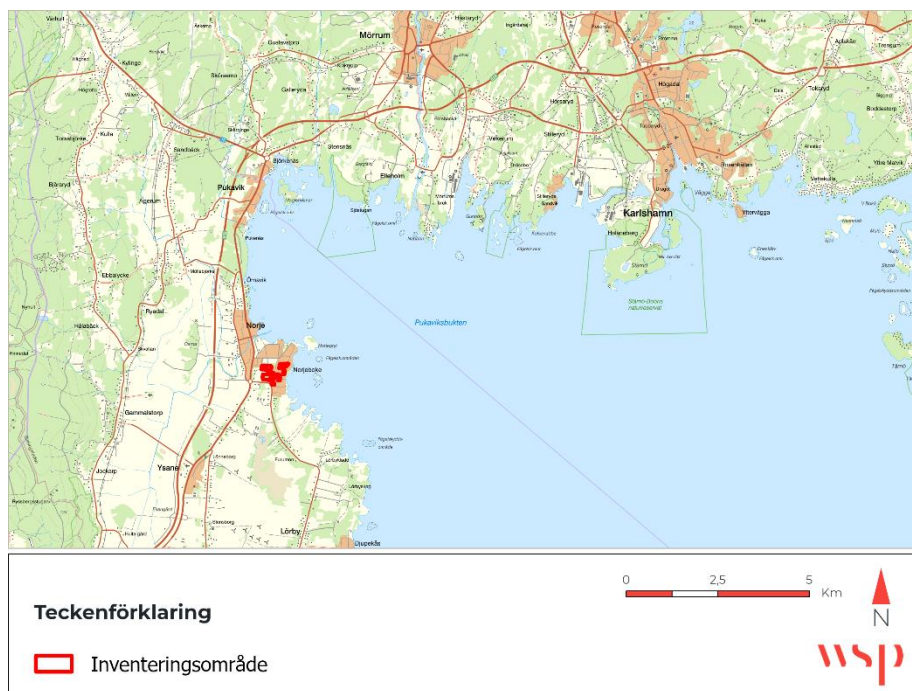
1. Metodik NVI

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Sölvesborgs kommun utfört en naturvärdesinventering av fastigheten Norje 15:5, 77:2, 77:3 och 77:105, Sölvesborgs kommun, Blekinge län. En fältinventering genomfördes den 30 maj 2022 av Julla Odéhn och Simon Selberg. Rapporten har granskats av Erik Fridolf. Rapporten reviderades den 30 januari 2023.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Identifierade områden och sammanställning av befintlig information redovisas i rapporten.

Denna rapport innehåller bedömningar och rekommendationer ur naturhänseende. Det är viktigt att poängtera att naturvärdesbedömningen inte är några ställningstaganden av utredningsområdets lämplighet för en exploatering.

Figur 1. Inventeringsområdets lokalisering vid Karlshamn och Norje.

2 METODIK OCH OMFATTNING

Inventeringen har utgått från metoden beskriven i SIS standard (SIS 199000:2014a och b) och har utförts med följande tillägg:

- 4.5.2 Naturvärdesklass 4
- 4.5.3 Generellt biotopskydd
- Dokumentation av skyddsvärda träd enligt;
 - *Länsstyrelsen Blekinge:*
 - Träd med en stamdiameter på 80 cm eller mer (dvs en omkrets på över 2,5 meter), mätt vid brösthöjd.
 - Träd med hål och döda träd (både stående och liggande) med en diameter över 30 cm.
 - Hamlade träd och alléträd.
 - *Naturvårdsverket:*
 - Jätteträd: Levande eller döda träd som är grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
 - Mycket gamla träd: Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år.
 - Grova hålträd: Levande eller döda träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstammen.

Metodiken som använts beskrivs mer ingående i Bilaga 1.

Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattade:

- Inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, rödlistade arter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har bland annat hämtats in från Länsstyrelsen i Blekinge län, ArtDatabanken och Skogsstyrelsen.
- En naturvärdesinventering i fält med detaljeringsgrad medel. Inventeringen inkluderade systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering av områden med avseende på naturvärden som identifierats vid fältbesöket.

3 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet är cirka 12 hektar stort och uppdelat i flera mindre ytor inom Norje tätort, se figur 1 och figur 2. Orten är belägen vid kusten och angränsar mot ett jordbrukslandskap som sträcker sig inåt landet. De mindre ytorna består av naturmark angränsande till hustomter. Inom naturmarken finns en trädklädd gräsyta som används för camping, bokskog, ytor med igenväxningskaraktär och nyröjd mark. Enligt gamla häradskartor utgjordes norra delen av inventeringsområdet av bokskog under början av 1900-talet. Fastigheten 1:15 utgjordes av tallskog.

Figur 2. Översiktskarta över inventeringsområdet.

4 FÖRUTSÄTTNINGAR

4.1 SKYDDADE OMRÅDEN

Inga skyddade områden (naturreservat, Natura 2000-område, Djur- och växtskyddsområde etc.) sammanfaller med inventeringsområdet.

Inventeringsområdet sammanfaller inte med riksintresse för naturvård.

4.2 TIDIGARE INVENTERINGAR

Uppgifter om tidigare genomförda inventeringar inom inventeringsområdet är inte kända.

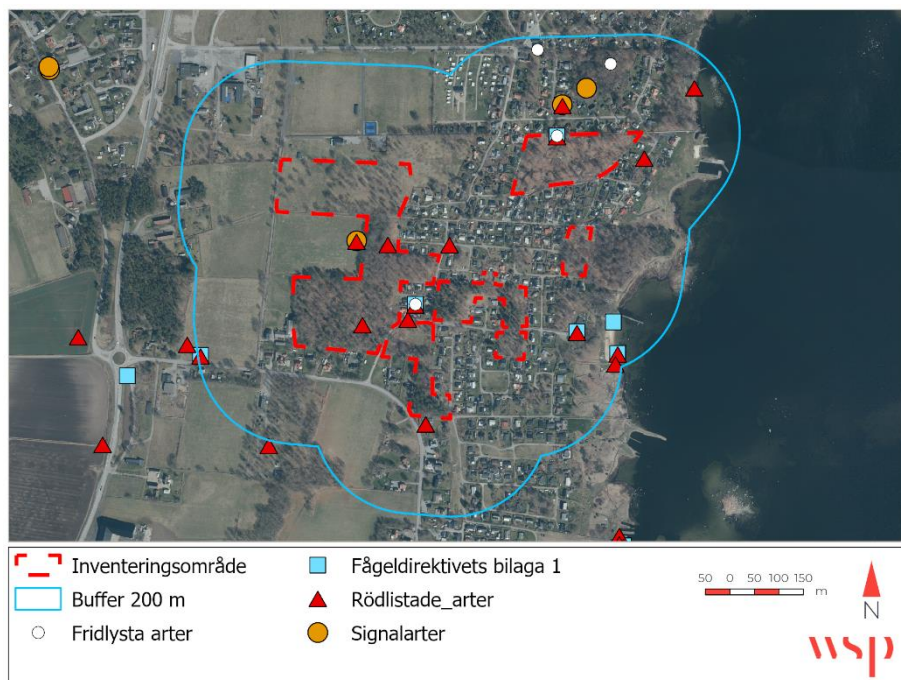
4.3 REGISTRERADE NATURVÄRDEN

Inga utpekade objekt av Skogsstyrelsen (nyckelbiotop, objekt med naturvärden etc.), objekt utpekade vid ängs- och betesmarksinventeringen eller liknande sammanfaller med inventeringsområdet.

4.4 TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. För mer information om naturvårdsarter, se Bilaga 1.

En sökning av arter upptagna i bilaga 1 till fågeldirektivet, fridlysta arter, rödlistade arter och signalarter genomfördes i Artportalen 2022-10-27 och 2023-02-03 för rapporteringsperioden 1997–2022 respektive 1997–2023. Tre naturvårdsarter är sedan tidigare påträffade inom inventeringsområdet (figur 3 och tabell 1). Järnek är i detta fall troligen en trädgårdsrymling. Den enda kända inhemska förekomsten av arten växer idag på en lokal i Bohuslän. Det är den inhemska förekomsten som har används vid rödlistningen (CR).

Figur 3. Kända naturvärdsarter inom och strax utanför inventeringsområdet enligt uppgifter från Artportalen.

Tabell 1. Kända naturvärdsarter inom inventeringsområdet enligt uppgifter från Artportalen.

Art	År	Naturvård	Övrigt
Bokvärtslav <i>Pyrenula nitida</i>	2022	NT	
Järnek <i>Ilex aquifolium</i>	2020	CR	-
Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>	2015	NT, fridlyst, bilaga 1 fågeldirektivet	Bo med ungar

Totalt har 30 naturvärdsarter noterats inom 200 m från inventeringsområdet (figur 3 och tabell 2).

Tabell 2. Kända naturvårdsarter inom 200 m från inventeringsområdet enligt uppgifter från Artportalen. Arter inom inventeringsområdet framgår av tabell 1.

Art		År	Naturvård
Askbarkmott	<i>Euzophera pinguis</i>	2019	NT
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	2020	Fridlyst
Bokvårtslav	<i>Pyrenula nitida</i>	2022	NT
Borsttåg	<i>Juncus squarrosus</i>	2015	NT
Brunrött rovfly	<i>Cosmia pyralina</i>	2017	NT
Entita	<i>Poecile palustris</i>	2019	Fridlyst, NT
Flenörtskapuschongfly	<i>Cucullia scrophulariae</i>	2020	VU
Gullviva	<i>Primula veris</i>	2004	Fridlyst
Gråkråka	<i>Corvus corone cornix</i>	2022	Fridlyst, NE
Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	2014, 2022	Fridlyst, NT, bilaga 1 Fågeldirektivet
Igelkott	<i>Erinaceus europaeus</i>	2016	NT
Järnek	<i>Ilex aquifolium</i>	2012	CR
Kavelhirs	<i>Setaria viridis</i>	2012	NT
Kentsk tärna	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	2022	Fridlyst, NT, bilaga 1 Fågeldirektivet
Mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	2018	Fridlyst, NT
Murgröna	<i>Hedera helix</i>	2012	Signalart
Noshornsoxe	<i>Sinodendron cylindricum</i>	2019	Signalart
Röd glada	<i>Milvus milvus</i>	2013, 2014, 2016	Fridlyst, bilaga 1 Fågeldirektivet
Rödstjärt	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	2016	Fridlyst
Silvertärna	<i>Sterna paradisaea</i>	2017	Fridlyst, bilaga 1 Fågeldirektivet
Skrattmås	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2009, 2014	Fridlyst, NT
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	2018	Fridlyst, bilaga 1 Fågeldirektivet
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	2014, 2022	Fridlyst, VU
Stor häxört	<i>Circaea lutetiana</i>	2015, 2020	Signalart
Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	2022	Fridlyst, NT
Svartbrun klaffmätare	<i>Philereme transversata</i>	2019	NT
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	2016	Fridlyst, NT
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	2017	Fridlyst, EN
Åkerkål	<i>Brassica rapa subsp. Campestris</i>	2012	NT
Ålgräs	<i>Zostera marina</i>	2012, 2015	VU
Äkta hjärtstilla	<i>Leonurus cardiaca subsp. Cardiaca</i>	2012	VU

4.5 TIDIGARE INRAPPORTERADE VÄRDEFULLA TRÄD

Enligt uppgifter från Artportalen har inga skyddsvärda träd dokumenterats inom inventeringsområdet för perioden 1997–2022 (sökning 2022-05-04).

5 RESULTAT

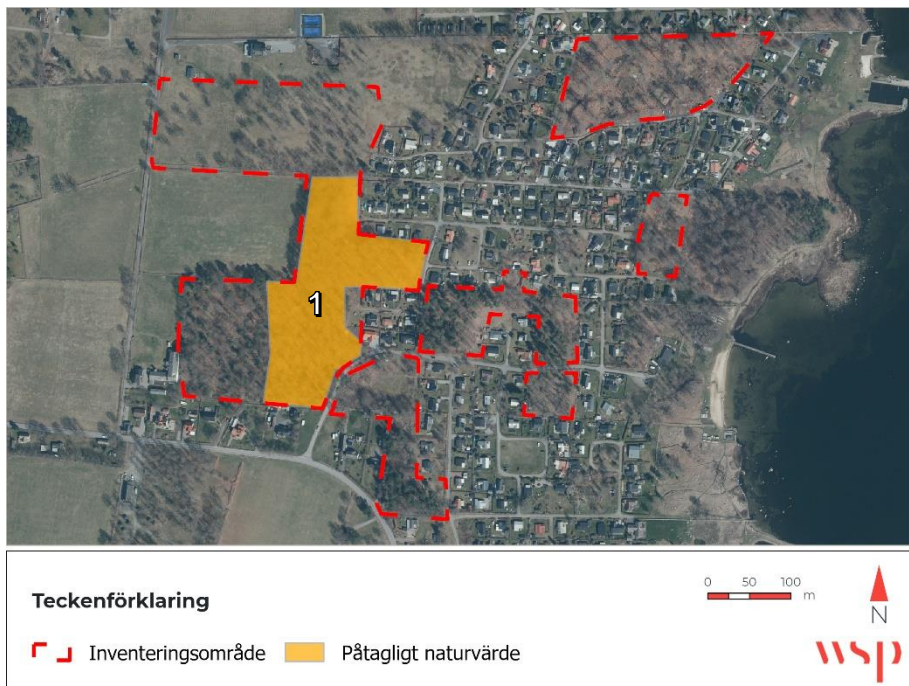
Resultatet av naturvärdesinventeringen i fält redovisas nedan. Resultatet är uppdelat i två delar med följande ordning:

- 5.1 Naturvärdesobjekt (1 objekt)
- 5.2 Skyddsvärda träd (23 träd)

Objekt som omfattas av generellt biotopskydd påträffades inte vid inventeringen.

5.1 NATURVÄRDESOBJEKT

Totalt identifierades 1 naturvärdesobjekt (se figur 4). Naturvärdesobjektet beskrivs i detalj nedan.

Figur 4. Naturvärdesobjekt inom inventeringsområdet.

Objekt 1: Skog och träd, bokskog (2,7 ha)**Naturvärdesklass 3 - Påtagligt naturvärde**

Beskrivning: Objektet utgörs av en bokskog på plan mark. I trädskiktet finns måttligt grov bok och av dessa finns flertalet som är så grova att de är skyddsvärda enligt definitionen av Länsstyrelsen i Blekinge. På träden noterades endast triviala arter av lavar, bland annat blemlav. På Artportalen finns bokvårtslav rapporterad. Vissa av träden har uthackade bohål, ett av dem med häckande kaja. Ung och klen bok gör skogen flerskiktad. Genom objektet löper äldre stenmurar vilket indikerar att det tidigare varit mera öppet. Marken är stenig på sina håll och markskiktet är fläckvis mycket sparsamt täckt av tappade boklöv. Här förekommer dock även storräms, vitsippa, gökärt, liljekonvaljer, löktrav, gulplister och murgroa. Fågelliv förekommer, triviala arter som ringduva, bofink och gransångare noterades. Övriga triviala arter som noterades var fläcklunds näcka, kastanjeborre och gurkspindel. I den norra delen av objektet återfinns fler värdefulla strukturer jämfört med den södra delen. Objektet bedöms ha påtagligt naturvärde kopplat till gynnsamma strukturer som olikåldrighet, grova träd och värdeelement som stenmurar och uthackade bohål. Artvärdet bedöms som visst med hänvisning till att området har högre artrikedom än omkringliggande landskap. Sammantaget tilldelas objektet påtagligt naturvärde.

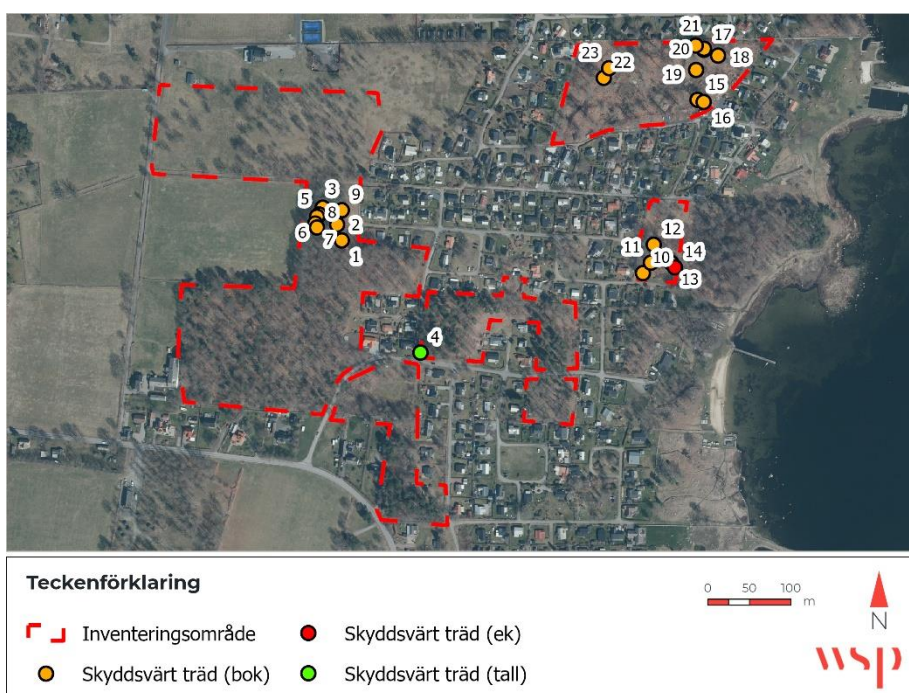
Biotopvärden: Grova träd, olikåldrighet, stenmurar, bohål.

Naturvårdsarter: Murgroa (signalart), bokvårtslav (NT, Artportalen).

5.2 SKYDDSVÄRDA TRÄD

Under fältinventeringen noterades 23 skyddsvärda träd inom inventeringsområdet, se figur 5 och tabell 3. Samtliga träd är skyddsvärda för att de är grova. Enstaka har börjat utveckla naturlig håligheter i huvudstam. Det förekommer också träd med sparsamt med enstaka död ved i kronan och barkskador men majoriteten av träden är livskraftiga. Enstaka tall och ek förekommer, resten är bok. För förklaring av begreppen *skyddsvärda träd* samt *särskilt skyddsvärda träd* se avsnitt 2. Några *särskilt skyddsvärda träd* noterades inte under inventeringen. Vid träd 23 finns en tidigare rapport i Artportalen av häckande spillkråka. Under fältinventeringen noterades inga spår av häckning.

Figur 5. Skyddsvärda träd inom inventeringsområdet.

Tabell 3. Skyddsvärda träd inom inventeringsområdet. Geografisk position framgår av figur 5

Träd	Trädslag	Övrigt
1	Bok	livskraftig, 80 cm i diameter
2	Bok	2 stycken sammanväxt, 80 cm i diameter vardera, livskraftiga, en av dem börjar utveckla håligheter i huvudstam
3	Bok	nedsatt vitalitet, skador på barken samt döda grenar i kronan, 80 cm i diameter
4	Tall	vital, 95 cm i diameter
5	Bok	vital, enstaka döda grenar i kronan, 80 cm i diameter
6	Bok	vital, två träd, 80 cm i diameter, enstaka döda grenar, sammanväxta
7	Bok	vital, 80 cm i diameter
8	Bok	vital, enstaka döda grenar. uthackat bohål, 80 cm i diameter

Träd	Trädslag	Övrigt
9	Bok	nedsatt vitalitet, skadad huvudstam, verkar dock ha klarat sig bra, endast fåtal klena döda grenar i kronan
10	Bok	vital, ej vidkronig
11	Bok	vital, ytliga barkskador, enstaka död klen ved, 90 cm i diameter
12	Bok	vital, fågelbo, 90 cm i diameter
13	Bok	vital, 80 cm i diameter
14	Ek	vital, ej vidkronig, 90 cm i diameter
15	Bok	vital, 90 cm i diameter
16	Bok	vital, 95 cm i diameter
17	Bok	vital, 80 cm i diameter
18	Bok	vital, enstaka död ved i kronan, 80 cm i diameter
19	Bok	vital, 85 cm i diameter
20	Bok	vital, 80 cm i diameter
21	Bok	vital, enstaka klen död ved i kronan, 80 cm i diameter
22	Bok	vital
23	Bok	vital, uthackat bohål, spillkråka rapporterad i Artportalen

6 BEDÖMNINGAR

En mindre del av inventeringsområdet har bedömts innehå *påtagligt naturvärde* och flertalet *skyddsvärda träd* noterades i flera delar inom inventeringsområdet. Naturvärdesobjekt 1 utgör en stor del av det samlade lokala naturvärdet. Objektet är avgränsat mot en betydligt tätare skog av tall med färre värdefulla strukturer i sydväst. De skyddsvärda träden inom inventeringsområdet utgör livsmiljö för flertalet arter och bidrar även till en större storleks- och åldersvariation bland träden i området.

Bortsett från naturvärdesobjekt 1 har merparten av inventeringsområdet bedömts innehå lågt naturvärde. Detta beror främst på att biotoperna som utgör merparten av inventeringsområdet är parkliknande miljöer med klippta gräsmattor, täta igenväxande buskage av sly och björnbär samt ett nyligen delvis avverkat hygge. Parkmiljön förekommer i nordväst och mellan byggnaderna i inventeringsområdets mitt. Kalhygget ligger i inventeringsområdets östra del. Sådana biotoper innehå sällan naturvärde eller är av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Uthackade bohål har noterats inom inventeringsområdet. Det finns också en rapport med häckning av spillkråka inom inventeringsområdet. Troligen fanns ingen häckande spillkråka inom inventeringsområdet under säsongen 2022, då inga tecken på häckning noterades under naturvärdesinventeringen, vilken sammanföll med häckningssäsong. Troligen finns dock andra häckande fågelarter inom inventeringsområdet. För att inte störa häckande fåglar bör avverkning av träd inte utföras under häckningstid. För att gynna fåglar i området går det att sätta upp holkar och lämna ytor med igenväxningsmark och bärande träd och buskar.

Fladdermus- och fågelinventering

En tidigare diskussion kring behov av att vidare utreda fladdermöss och fåglar har förts mellan WSP och Sölvesborgs kommun. Fladdermöss utnyttjar många olika typer av biotoper och är fridlyst enligt 4 och 5 § i Artskyddsförordningen vilket bland annat innebär att deras fortplantningsområden och viloplatsen är skyddade. Artgruppen kan bland annat utnyttja olika typer av håligheter som ihåliga träd, grottor, stenmurar och utrymmen bakom fasaden på byggnader eller bakom barken på träd. Inom inventeringsområdet noterades ett par hålträd som skulle kunna nyttjas av fladdermöss. Det är också möjligt att byggnader i direkt närhet till inventeringsområdet hyser håligheter som kan användas för övervintring och yngelkolonier. Inga rapporter av fladdermöss förekommer på Artportalen. En fladdermusinventering skulle med fördel kunna utföras inom naturvärdesobjekt 1, där alla noterade strukturer som skulle kunna nyttjas av fladdermöss förekommer. Eventuellt skulle audiell eftersökning av fladdermöss även kunna göras vid ett hålträd som bedömts vara skyddsvärt, se träd 23 i figur 5 och tabell 3

Alla fågelarter är fridlysta enligt 4 § Artskyddsförordningen och en del av arterna är rödlistade och upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv. När det gäller fåglar kan de störas av direkt habitatförlust av till exempel avverkning av häckningsträd och indirekta effekter som buller från arbetsmaskiner. Området utsätts dock av påtaglig ljudkuliss redan idag då Sweden Rock (årligt återkommande festival) anordnas i och i anslutning av området i början av juni. Enligt uppgifter från Artportalen har flertalet fågelarter som antingen är rödlistade eller upptagna i bilaga 1 till fågeldirektivet tidigare noterats i och kring inventeringsområdet. Inventeringsområdet hyser vissa värden för fåglar som lummig bokskog, igenväxningsmark och uthackade bohål i grova träd. Då alla arter som noterats/rapporterats är relativt talrika och inventeringsområdet är relativt litet föreligger dock troligen ingen betydande påverkan på arternas populationsstorlekar. Om man ändå vill ha en heltäckande bild av vilka arter som häckar inom inventeringsområdet rekommenderas en fördjupad fågelinventering. Fördelen med en sådan

inventering är att det då går att utforma mer specifika skyddsåtgärder som uppfyller just dessa arters ekologiska krav.

6.1 SAMLAD BEDÖMNING

Den samlade bedömningen är att en mindre del av inventeringsområdet bedömts hysa påtagligt naturvärde. Större delen av inventeringsområde bedöms sakna naturvärde. Flertalet skyddsvärda träd finns inom området. En rödlistad fågelart (spillkråka) med häckningskriterier finns rapporterad inom inventeringsområdet. Ingen häckning konstaterades av arten under fältbesöket.

7 REFERENSER

Webbsidor

ArtPortalen: www.artportalen.se

Jordbruksverkets inventering av ängs- och betesmarker:
<http://www.sjv.se/tuva>

Länsstyrelsens geodatakatalog: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Trädportalen: <http://www.tradportalen.se/>

Skogsstyrelsen: <http://www.skogsstyrelsen.se>

Skogens Pärlor: <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

Kartmaterial: Länsvisa geodata ©Länsstyrelsen.

Litteratur

Artdatabanken, 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. Artdatabanken SLU, Uppsala

SIS, 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

SIS, 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014.

Skogsstyrelsen, 2014. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.

UPPDRAGSNAMN
Norje 15.5 m.fl. - Naturvärdesinventering

UPPDRAGSNUMMER
10339522

FÖRFATTARE
Julia Odéhn, Erik Fridolf och Simon Selberg

DATUM
2023-02-17

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

BILAGA 1

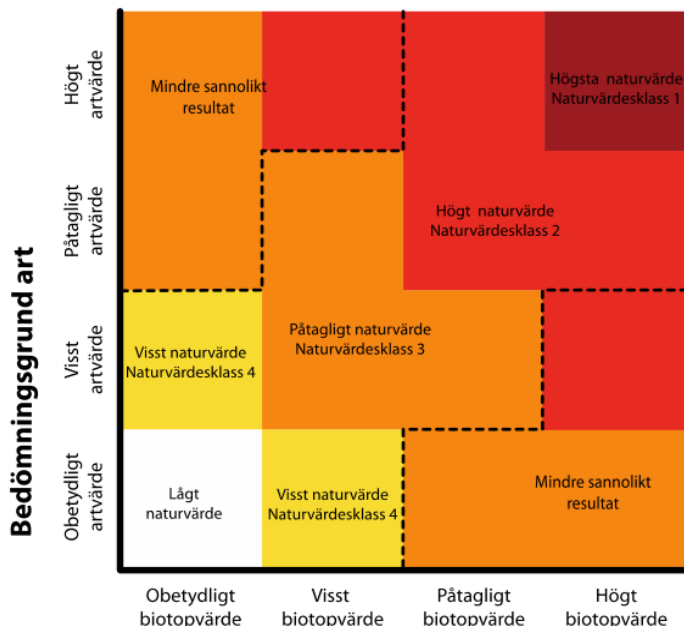
Metodik använd vid naturvärdesinventeringen

Undersökningen omfattar en allmän inventering av bakgrundsinformation, ett fältbesök och en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod.¹

I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial ifrån berörda myndigheter, och informationssök i öppna databaser. Aktuellt område inventeras översiktligt i fält med avseende på förekommande naturtyper och markanvändning.

Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta underlaget för biologisk mångfald. Rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter noteras. Naturvärdesbedömningen baseras på att kartlägga de egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur, det vill säga biologisk mångfald.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop, se Figur 1. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.

Figur 1. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är från SIS Standard Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.

NATURVÄRDESKLASSER

Inom området förekommande naturtyper klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser, där klasserna är:

HÖGSTA NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 1) STÖRST POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

HÖGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 2) STOR POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringens klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass *urvatten*, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

PÅTAGLIGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 3) PÅTAGLIG POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass *restaurerbar ängs- och betesmark*, Skogsstyrelsens *objekt med naturvärde*, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass *naturvatten*.

VISST NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 4) VISS POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD.

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, till exempel äldre produktionskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.

NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Förekomst av en eller flera naturvårdsarter kan indikera att ett område har högt naturvärde eller så kan förekomsten av en naturvårdsart i sig indikera en särskild betydelse för biologisk mångfald. Begreppet naturvårdsarter har lanserats av ArtDatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och vid revidering av rödlistan kommer listor på användbara naturvårdsarter tas fram för olika biotoper.

RÖDLISTAN

Den svenska Rödlistan³ innehåller en bedömning av olika arters risk att dö ut i Sverige. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så bristfällig att de inte kan placeras i någon kategori, men där tillgängliga data ändå tyder på att de borde vara rödlistade. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterier från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

FRIDLYSNING

Fridlysning innebär att det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. Cirka 585 av de cirka 50 000 kända växt- och djurarterna i Sverige är fridlysta i hela landet. Alla orkidéer, groddjur, kräldjur, fladdermöss och vilda fåglar är fridlysta. Ytterligare 43 växt- och djurarter är fridlysta i vissa län. De regler som anger vilka arter som är fridlysta finns i artskyddsförordningen (2007:845). Samtliga växt- och djurarter som är fridlysta i hela landet eller i ett län finns förtecknade i Artskyddsförordningens bilaga 1 och 2 på Naturvårdsverkets webbplats.⁴

SIGNALARTER OCH TYPISKA ARTER

Signalarter är arter vars förekomst ofta indikerar höga naturvärden och goda förutsättningar för en hög biologisk mångfald. Typiska arter är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsamt tillstånd för en viss Natura 2000-naturtyp.

Litteratur

SIS, 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

² Indikatorarter – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker. Rapport 2003:1, Jordbruksverket.

³ ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

⁴ <https://www.naturvardsverket.se/arnesomraden/arter-och-artskydd/fridlysta-arter>